

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska (przewodniczący)

SSN Jarosław Sobutka (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z powództwa Ł.W.

przeciwko O. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (poprzednio L. Sp. z o.o. z siedzibą w G.)

o odszkodowanie w związku z nierównym traktowaniem,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 16 kwietnia 2026 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Spółecznych w Rybniku

z dnia 26 września 2023 r., sygn. akt IV Pa 6/23,

**I. odrzuca skargę kasacyjną w części zaskarżającej pkt 1
wyroku, w zakresie oddalenia apelacji powoda,**

**II. uchyla zaskarżony wyrok w pozostałej części i w tym
zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Rybniku do
ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

DS

Jarosław Sobutka Agnieszka Góra-Błaszczkowska Agnieszka Żywicka

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 25 października 2022 r. (sygn. akt V P 29/20), wydanym w sprawie z powództwa Ł.W. (W.), przeciwko L. sp. z o.o. z siedzibą w G., o odszkodowanie w związku z nierównym traktowaniem, zasądził od pozwanej L. sp. z o.o. w G. na rzecz powoda Ł.W. kwotę 14.508 zł, tytułem odszkodowania za naruszenie zasad równego traktowania w zatrudnieniu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1.500 zł od 7 lutego 2020 r. i od kwoty 13.008 zł od 23 sierpnia 2021 r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie, wyrokowi w pkt 1 co do kwoty 6.138,72 zł nadał rygor natychmiastowej wykonalności, zniósł wzajemne koszty między stronami, nakazał pobranie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Rybniku kwotę 778 zł, tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami sądowymi.

Na skutek apelacji pozwanej spółki oraz apelacji powoda Sąd Okręgowy w Rybniku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 26 września 2023 r. (sygn. akt IV Pa 6/23), oddalił obie apelacje i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.012,50 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, za czas po upływie tygodnia, od 26 września 2023 r. do dnia zapłaty, tytułem kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy uznał, że apelacje obu stron nie zasługiwały na uwzględnienie, gdyż argumentacja w nich zawarta nie zdołała skutecznie podważyć ustaleń faktycznych i prawnych Sądu Rejonowego orzekającego w sprawie. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji przeprowadził rzetelne postępowanie dowodowe, a wyprowadzone wnioski pozostają pod ochroną zasady swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w pełni podzielił i przyjął za własną argumentację Sądu Rejonowego.

W odniesieniu do apelacji powoda Sąd odwoławczy za prawidłowe uznał

ustalenia w zakresie wysokości odszkodowania oraz daty początkowej naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie. Wskazano, że powód miał świadomość dysproporcji płacowych już w latach 2015–2016, co potwierdziły jego zeznania, zatem Sąd Rejonowy trafnie uwzględnił zarzut przedawnienia, ograniczając zasądzone kwoty do okresu od 1 stycznia 2017 r. Podkreślono przy tym kompensacyjny charakter dochodzonego roszczenia, które nie może być utożsamiane z roszczeniem o wyrównanie comiesięcznego wynagrodzenia.

Sąd II instancji uznał też za bezzasadną apelację strony pozwanej. Sąd Okręgowy stwierdził, że wbrew stawianym zarzutom, Sąd I instancji dokonał szerokiej analizy porównawczej pracy i przebiegu zatrudnienia powoda względem wielu pracowników, trafnie wyłaniając jednego z pracowników pozwanej, jako osobę najbardziej porównywalną pod względem stażu i uprawnień. Wyliczenia te oparto na danych przedstawionych przez samą pozwaną. Sąd uznał za nieistotne kwestie absencji chorobowej powoda z 2015 r. oraz toczącej się, nieprawomocnej sprawy o sygn. akt V P 116/20. Za chybione uznano też argumenty o rzekomej niechęci powoda do podnoszenia kwalifikacji, skoro uzyskał on konkretne uprawnienia zawodowe w 2014 i 2019 r., a pozwana nie sprecyzowała, jakich dodatkowych kompetencji od niego oczekiwała. Odnośnie do kwestii autoryzacji Sąd Okręgowy, opierając się na zeznaniach jednego ze świadków przyjął, że nie miały one bezpośredniego przełożenia na wysokość zarobków i zależały od decyzji pracodawcy, co czyniło ten argument nieuzasadnionym instrumentem różnicowania płacy. Ostatecznie Sąd odwoławczy skonstatował, że powód wykazał szkodę, natomiast pozwana nie podołała ciężarowi dowodu w zakresie wykazania obiektywnych i zgodnych z prawem kryteriów różnicowania wynagrodzenia powoda, co prowadziło do bezzasadności zarzutów naruszenia przepisów Kodeksu pracy.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku do Sądu Najwyższego wywiodła pozwana spółka, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rozstrzygnięciu obszernie opisane naruszenia szeregu przepisów, opierając je na obu podstawach kasacyjnych.

W ramach naruszenia przepisów postępowania skarżąca zarzuciła Sądowi odwoławczemu uchybienie art. 378 § 1 k.p.c.. w zw. z art. 387 § 2¹ k.p.c. oraz art.

391 § 1 k.p.c., poprzez zaniechanie rozpoznania sprawy w granicach apelacji i brak merytorycznego odniesienia się do zarzutów dotyczących błędnych ustaleń faktycznych oraz oceny dowodów, co uniemożliwia kontrolę kasacyjną orzeczenia. Wskazano również na naruszenie art. 327¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 387 § 2¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., polegające na niewyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku w zakresie odsetek ustawowych oraz rzekomego naruszenia Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy (ZUZP), bez wskazania konkretnych, naruszonych postanowień tego aktu. Kolejny zarzut procesowy dotyczył naruszenia art. 382 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., poprzez pominięcie istotnego materiału dowodowego w postaci dokumentacji kwalifikacyjnej, zestawień absencji chorobowej, porozumień płacowych oraz zeznań świadków (wskazanych w skardze kasacyjnej), co doprowadziło do naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c., poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji, mimo nierozpoznania przez ten Sąd istoty sprawy.

W zakresie naruszenia prawa materialnego pozwana zarzuciła błędne zastosowanie § 7b w zw. z § 11 ZUZP G. S.A., przy jednoczesnym niezastosowaniu właściwych dla pracodawcy przepisów § 9-14 ZUZP z dnia 5 grudnia 2005 r., regulujących zasady kształtowania wynagrodzeń. Skarżąca zakwestionowała przyjęcie naruszenia zasad równego traktowania, zarzucając niewłaściwe zastosowanie art. 18^{3a} § 1 k.p., art. 18^{3b} § 1 pkt 2 k.p. oraz art. 18^{3c} k.p. i podnosząc, że powód nie udowodnił bezprawności różnicowania płac, a jego wynagrodzenie było zgodne z mechanizmami układowymi. Sądowi przypisano także naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz art. 18^{3b} § 1 pkt 2 k.p. w zw. z art. 18^{3b} § 1 *in fine* i art. 18^{3c} k.p., poprzez błędne przyjęcie, że pozwana spółka nie wykazała obiektywnych przyczyn różnic płacowych, oraz wadliwą wykładnię zakładającą konieczność wypłaty jednakowego wynagrodzenia bez względu na staż, kwalifikacje i jakość pracy. W konsekwencji pozwana zarzuciła niesłuszne zastosowanie art. 18^{3c} k.p. w zw. z art. 18^{3d} k.p., statuujących prawo do odszkodowania. Ostatni zarzut dotyczył naruszenia art. 291 § 1 k.p. w zw. z art. 295 § 1 pkt 1 k.p., poprzez błędne uznanie, że roszczenie za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 lipca 2018 r. nie uległo przedawnieniu, mimo że skuteczne rozszerzenie powództwa o ten okres nastąpiło po upływie trzyletniego terminu przedawnienia.

W oparciu o stawiane zarzuty skarżąca wniosła o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku oraz wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej spółki kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną, powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej oraz w każdym z ww. przypadków zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zwrócić uwagę, że skargą kasacyjną wywiedzioną w niniejszej sprawie został objęty cały wyrok z 26 września 2023 r. Sądu Okręgowego w Rybniku, w tym również jego punkt 1, w którym Sąd ten oddalił apelację powoda. Rozstrzygnięcie w tym zakresie jest jednak korzystne dla strony pozwanej wnoszącej skargę kasacyjną, co czyni skargę skierowaną przeciwko temu rozstrzygnięciu za niedopuszczalną, ze względu na brak pokrzywdzenia (*gravamen*). Oznacza to, że w tej części skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu, jako niedopuszczalna (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego moc zasady prawnej z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108 czy postanowienie Sądu Najwyższego z 30 października 2025 r., I CSK 1421/25, Legalis nr 3278943).

Natomiast zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące pozostałej części zaskarżonego orzeczenia okazały się częściowo uzasadnione - co doprowadziło do uchylenia wyroku Sadu odwoławczego. Zasadne okazały się przede wszystkim zarzuty naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 387 § 2¹ k.p.c.

W apelacji od wyroku z 25 października 2022 r. Sądu Rejonowego w Rybniku strona pozwana podniosła szereg zarzutów, w szczególności naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. § 7b Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy G. S.A. w zw. z § 11 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy G. S.A., przez ich zastosowanie do rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu, pomimo, że Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy G. S.A. nie znajdował zastosowania do pracowników pozwanej spółki, oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. § 9 - § 14 ZUZP, przez ich niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy pomimo, iż u pozwanej obowiązywał ZUZP z dnia 5 grudnia 2005 r., którego postanowienia regulują zasady wynagradzania pracowników oraz zasady zmiany wynagrodzenia zasadniczego, a zatem znajdowały zastosowanie w niniejszej sprawie, czy też zarzut naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 291 § 1 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i przepisów art. 300 k.p. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., przez ich niezastosowanie i w konsekwencji błędne przyjęcie, że dochodzone przez powoda odszkodowanie za okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. nie uległo przedawnieniu, pomimo, iż powód wystąpił o zapłatę odszkodowania wyliczonego za wyżej wymieniony okres (przerwał bieg terminu przedawnienia) dopiero w piśmie przygotowawczym z 12 lipca 2020 r., stanowiącym rozszerzenie powództwa, a zatem już po upływie 3 letniego terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 291 § 1 k.p. – do których Sąd odwoławczy w ogóle się nie odniósł – co uniemożliwia kontrolę kasacyjną zaskarżonego wyroku.

To, że Sąd II instancji w pełni podzielił ustalenia i argumentację Sądu I instancji i przyjął je za własne, nie zwalnia go z obowiązku rozpoznania podniesionych w apelacji zarzutów. Skrócona wersja uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji, o której stanowią przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, ma w założeniu ustawodawcy służyć temu, aby sąd odwoławczy skupił się na przedstawieniu argumentacji prawnej odpierającej zarzuty apelacji, bez powielania ustaleń faktycznych i rozważań prawnych sądu pierwszej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 września 2022 r., II USK 552/21, LEX nr 3485166). Powyższe stanowisko judykatury prowadzi do wniosku, że obowiązki sądu odwoławczego w płaszczyźnie rozpoznania apelacji są jednoznaczne. Jeżeli ów sąd podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji (i ich ocenę prawną) nie musi ponownie

opisywać tych ustaleń i na nowo rekwaliifikować prawa materialnego. Artykuł 378 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, skąd wynika nie tylko zakaz wyjścia poza te granice, lecz także nakaz odniesienia się do zarzutów apelacji, czemu sąd powinien dać wyraz w uzasadnieniu orzeczenia, a czego w niniejszej sprawie ewidentnie zabrakło. W uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego brak jest jakiegokolwiek odniesienia się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone, przed wydaniem orzeczenia. Należy pamiętać, że uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji nie może sprowadzać się tylko i wyłącznie do tych elementów, o których stanowi obecnie art. 387 § 2¹ k.p.c. (przyjęcie za własne ustaleń faktycznych i ocen prawnych sądu pierwszej instancji), jeżeli w apelacji zostały podniesione istotne zarzuty i argumenty prawne, kwestionujące stanowisko sądu pierwszej instancji. W takiej sytuacji procesowej uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego powinno zawierać dodatkowo odniesienie się do tych zarzutów apelacyjnych, obok elementów konstrukcyjnych wyraźnie wymienionych w art. 387 § 2¹ k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2024 r., I USKP 69/23 Legalis nr 3078823).

Zgodzić należy się ze stroną skarżącą, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odnosi się w zasadzie do żadnego z podniesionych w apelacji zarzutów – co stanowi naruszenie podnoszonych w skardze kasacyjnej i przywoływanych wyżej przepisów proceduralnych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z § 2 w oraz art. 398¹⁵ § 1 i art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

DS.

[a.ł]

Jarosław Sobutka Agnieszka Góra-Błaszczkowska Agnieszka Żywicka